

1355.

פרוטוקול מס. 231

מישיבת ועדת הכספים, שהתקיימה ביום ששי,
כ"ד באדר תשל"ה - 7.3.75, משעה 09.00.

(בחל-אביב, בבנק ישראל).

נוכחים - חברי הוועדה:

- י. קרגמן - היו"ר
- ע. אמוראי
- א. אפרת
- ש. ארליך
- מ. ארנס
- י. בדר
- י. בן-מאיר
- י. גולן
- צ. גרשוני
- ב.צ. חלפון
- ש. לורנץ
- א. מלמד
- ע. פינרמן
- י. ש. פלומין
- ד. קורן
- ח. קורפו
- נ. קצב
- א. רונן
- ז. שובל
- א. שוסטק
- מ. שחל

מזמנים:

- שר השיכון - א. עופר
- צ. אלדרוטי - יו"ר מועצת המנהלים של "עמידר"
- א. לוי - מנכ"ל עמידר
- נתן כהן - היועץ המשפטי של רשות השידור
- ש. סרוקר - מנכ"ל משרד התקשורת
- א. גפני - הממונה על התקציבים, האוצר

מזכיר הוועדה:

- א. קרשנר
- ד"ר ג. קיטרון
- ס. אלחני
- שולמית פרג

היועץ המשפטי לוועדה:

כלכלנית

קצרנית

בסדר-היום:

- (א) דיון על "עמידר";
- (ב) אגרות רשות השידור לשנת 1974 (מכתב יו"ר הוועד המנהל מ-27.2.75);
- (ג) העלאת תעריפים בשירותי הטלפון והדואר. (מכתב שר התקשורת מ-27.2.75). - (דיון)

היו"ר י. קרגמן:

אני פותח את הישיבה.

אנחנו נשמע עתה את שר השיכון.

י. בדר:

לדעת, מותר להגיד בפורום זה שמבקר המדינה מסר הודעה בוועדה לעניני בקורת המדינה, לאמור - שהוא פתח בבקורת בעמידר עוד לפני זמן מה, ושעבודת הבקורת נמשכת, ושהוא חושב כי עד יולי הוא יוכל להגיד דו"ח בענין זה. אני חושב שוועדת הכספים שדנה על עניני עמידר תוכל לקבל - אם תרצה בכך - גם כן דו"ח זה.

היו"ר י. קרגמן:

אני יודע מזה. קבלתי מכתב ממבקר המדינה בענין זה. אבל זה לא הנושא עלינו אנחנו דנים פה. למעשה, אנחנו אמרנו דברים ברורים - שאנחנו לא נכנסים לבקורת שבסמכותו של מבקר המדינה, של המשטרה ועוד. הגישה שלנו היתה ציבורית, ושאנחנו מתייחסים לדברים כפי שנמסרו לנו ע"י השר בוועדת הכספים.

אנחנו מנהלים דיון על חברות ממשלתיות. במידה וקורה משהו, אז אנחנו שומעים כיצד מועצת המנהלים שומרת על כך, מבלי - חלילה - לפגוע או לראות פגיעה אישית לא בהנהלה ולא במועצת המנהלים.

לכן הדעה היתה פה, כהחלטת הוועדה, שלפי דעת חברי הוועדה שדברו - כי במקרה כזה שמועצה, שהם שליחי האוצר, צריכה להתחלף. זו היתה דעה שהובעה ע"י כמה חברים.

עכשיו אנחנו נשמע תשובת השר.

ז. שובל:

אני מבקש לשאול כמה שאלות: כמה מדיירי עמידר מבקשים לרכוש דירות כאלה? האם קיים לחץ כזה? או האם אין לחץ כזה מצד הדיירים? או האם אפשר לזרז תהליך כזה?

האם ידוע בדיוק באילו מועדים הדברים האלה קרו? מתי זה התחיל ומתי זה נגמר?

התפרסמו ידיעות שזה חלק מהמערך הפיננסי של מפא"י (שר השיכון א. עופר: במקרה זה פא"י ולא מפא"י)

עניני לא צרה אם זה מפא"י. השאלה היא, האם באמת יש דברים בגו?

צ. אלדורטי:

כבוד היושב ראש, חברי כנסת נכבדים, כבוד השר!

אני רואה לנכון להבהיר את פעולותיה של מועצת המנהלים לאחר התגלות פרשה זו: בפעם הראשונה שהתגלה לנו הענין, הוא התגלה על סמך פניית מבקר המדינה אלינו - כאשר הוא שאל ב-19.11.74 מה משמעות ההלוואה בסכום של 3 מיליון ל"י שניתנה לעיריית תל-אביב?

בעקבות שאלה זו, אנחנו תמנהנו על מקורות ההלוואות. למעשה, אנחנו לא נותנים למוסדות, וגם לא לעיריות, אלא לפיתוח - לפי דרישת העיריות, ועל פי אישורים של ועדת השקעות יסוד. כך שהחילונו בבירור הענין.

התברר לנו, כי צבי כץ - הגזבר - חתם על סכום של 3 מיליון ל"י, והוא טען שזה נעשה על פי בקשת מר סיטון. אולם

על החוזה היחה עוד חתימה של טל, שהוא מנהל אגף הכספים. בעקבות זה הוא טען שחתימה זו איננה חתימה, וכי היא זוייפה. לטל היחה זכות חתימה, אבל שני אלה לא היו יכולים לחייב את החברה. בזמנו קבענו בענין זכויות החתימות - שחתימה אחת תהא מהקבוצה הגזברית, וחתימה שניה תהא לא מגזברית. כך שהם לא היו יכולים לחייב את חשבון החברה.

לאחר שקבלנו את הפניה של מבקר המדינה - אגב, היא אולי לא הובהרה בעתונות, משום שלקחו חלק מהאינפורמציה ופרסמו אותה - ובעקבות הגילוי הראשון ב-19.11.74 אנחנו פתחנו את הפרשה הזו.

אם כן, מועצת המנהלים בעקבות זה פעלה כך: היו שתי ועדות - ועדת מנהלים וועדת כספים - שדנו בתשע ישיבות, בנוסף לשתי ישיבות - ב-27.11.74 וב-27.2.75 - ואז החלטנו מספר החלטות בעקבות זכות חתימה של צבי כץ והוצאתו לחופש לתקופה בלהי מוגבלת; הטלנו על רואי חשבון לבדוק כל נושא כספי. יש לנו פה פירוט ההחלטות.

לאחר מכן, כאשר הסתבכה הפרשה עוד יותר - זה הועבר למשטרה וליועץ המשפטי.

ברצוני להדגיש כי בעקבות הפרשה הזו החליטה מועצת המנהלים שכל הכספים הפנויים יופקדו אצל החשב הכללי, ואילו אנחנו הטלנו לבחון את הפרשה ע"י ועדת מנגנון, וגם הסקנו מסקנות מכר.

הסרנו מצבי כץ כל מה שקשור בעניני כספים, וזה הביא לגילוי כל הפרשה. חלק מהבנקים המשיכו לבצע פעולות, אך הם קבלו מכתבנו לביטול זכות החתימה, והוא רץ לחסל כל מיני חשבונות. כאן אנחנו עלינו על הענין הזה, וכך נפתחה הפרשה.

אנחנו נהזרר ונדון באספקים שיתגלו לאור הממצאים. נושא ההפקדות הכספיות נדון בחברה. זאת ועוד: אנחנו מסרנו תלונה במשטרה נגד צבי כץ למחלקת הרמאויות, ובקשנו מרואה השבונות לבדוק את כל הענין. צוות של 4 איש עוסק בכך. הוא בודק תקופה של 4 שנים. זאת אומרת, כל השנים שהיה אחראי בקשר למוסדות הבנקאיים.

ברור שהתלונה במשטרה הביאה למעצרו

של צבי כץ.

שר השיכון א. עופר: נשאלתי על היקף העיסקות, ומי הסיח: עד רגע זה, אנחנו מעריכים שמהרביית שנוצרה מאז ההחלטות - הצטבר סכום של כ-3 מיליון ל"י. אינני נכנס לזה מי הפסיד את הכסף של עמידר. מכל מקום, הפסדנו על זה 3 מיליון ל"י.

על 800 אלף ל"י ניתן לשים יד, ואנחנו יודעים שזה יחזור לחברה; 1.2 מיליון ל"י - אומר האיש כי הוא עשה טובות. הוא הקים קרן לגמילות חסדים, ואת זה הוא מוכן להחזיר בתנאי שיתנו לו תעודת יושר. אבל אני דחיתי את זה. אני לא אוצה לעשות אתו עיסקות. על כל פנים, 1.2 מיליון ל"י - אולי על חלק מסכום זה אפשר להשתלט; ועוד כ-1 מיליון ל"י הוא אומר ש"חלקתי גמילות חסדים". הוא נתן צ'יקים, והוא הלך עם האיש והוציא את הכסף במזומנים. לכך אנחנו לא יודעים לאן הלך כסף זה. יכול להיות שהוא נתן חרומות למפלגות. במידה ששאלתי, אין אף מפלגה שקבלה כסף כזה. יכול להיות שסכום זה התחלק לסכומים קטנים, כי פעולה זו נמשכה כ-6 שנים. יכול להיות שמשוהו הלך לסניף זה או אחר. מכל מקום, זה לא היה מקור מימון של איזו מפלגה. יכול להיות שזה הלך למוסדות חינוך, ישיבות ועוד. עוד לא הוכיחו שום דבר בענין זה.

צ. אלדורטי:

לא הקרנו את זה.

שר השיכון א. עופר:

לאחר שהעניין התגלה - וזה התחיל מפניית מבקר המדינה בקשר להלוואה לעיריית חל-אביב - שללו ממנו זכות החליטה, כך שהוא לא יכול היה להמשיך בפעולה זו. אז הוא התחיל לסגור פעולות. אחר כך התעורר בנק אחד, והוא אמר "הרי כל שנה בנקים נותנים יתרות לעמידר", אז הוא אומר יש עוד חשבון א' ויש חשבון ב' וכו'.

אם כן, היה סכום של מיליון ל"ח בצ'קים שצריכים להגיע. חלק נסגר, וחלק עוד בגלגול. זה היה ב-28 בינואר, ואלו זה הגיע ב-29 בינואר, ומיד אמרתי "ישר למשטרה". האיש ישב אז בישיבה, ואני אמרתי "איך מה לברר ולא לשאול". לאחר מכן באו כל הפעולות האחרות.

קודם כל, יש להקטין את הנזק עד כמה שאפשר. היינו צריכים לסגור את אותן פרצות שהיו כדי שלא ימשיך הלאה, על מה שאפשר לשים יד, אז נשים יד. וכן לפתוח חשבונות חדשים לגמרי.

בכל זאת, הבנקים ניהלו את החשבונות האלה. מה שנראה בעיני הוא, כיצד פותחים בסניפים חשבון. הוא היה גזבר הוועד, והוא עשה פעולות של הוועד. הוא גם קנה אגרות חוב, וזה היה צריך לעורר שאלה אצל כל אדם סביר. למעשה, אני לא מוריד את האחריות מהנהלה ומועצת המנהלים. על כל פנים, אלה הם דברים שצריך לבדוק אותם.

(ב) אמרנו שאת הכסף שמפקידים, מפקידים אצל החשב ו"טפחות".

ועוד שתי פעולות: עמידר גובה כסף כאשר מ"שהו מוכר דירה. כאן אמרתי "טפחות" לא יוכל לגבות, האם אין לו מנגנון גבייה? אז אמרתי שכך זה ייעשה. הוא הדין לגבי המינהל. האיש צריך לשלם חלק למינהל. לדעתי, יש פה מקור להעברת כספים. זה לגבי הפעולה עצמה.

ועוד אני רוצה להגיד לחברי ועדת הכספים: כל השאלות ששאלתם בוועדה, גם אני שאלתי את ההנהלה ואת מועצת המנהלים. אבל אני רוצה להגיד משהו לגבי המסקנות באופן כללי, ולגבי החלפת מועצת המנהלים:

קודם כל, רבותי, אני רוצה שתשימו לב לעניין זה - אחד הדברים החשובים הוא, לאפשר לחברה להמשיך בפעולתה עד שמגיעים למסקנות. קרה מה שקרה, וזה דבר חמור. אבל יש פה 160 אלף דיירים שגובים מהם שכר דירה, מרחיבים את דירותיהם, משפצים אותן וכו' - זו הרי עבודה אדירה. אני חשבת, שכדי להתגבר על הליקוי בחברת עמידר יש לעשות משהו. וזה מה שנקרא "ריפוי בעיסוק" כך עמידר, שכן היא נכנסה בתקופה האחרונה למאמץ אדיר של עבודה. אם היו עושים את זה, אז אולי לא היה מצטבר כסף. מוסד צריך להיות צמא לכסף, ולא להיפר. עמידר היתה עסוקה בדברים רבים בתקופה האחרונה - הוגבר קצב הפעילות, שיקום השכונות, הרחבת הדיור, והגבייה עצמה הוגברה גם כן, ויש בזה הישגים, שכן עלה אחוז הגבייה.

הפעילות של החברה עצמה - לנהל טוב את המשק הזה של 160 אלף דירות בשכירות, לעשות פעולות ולהדביק את הפיגור בביצוען, כי אחרי הכל מדובר בבתיים שנבנו בשנות ה-50 וצריך לשפץ אותם.

לכן אמרתי, שנלך לפי הקצב שניתן

לבצע את הפעולות;

(ב) ועוד אמרתי, שאת פיתוח השכונות, תאורה, כבישים - יש לתת לנושא זה הקצב בלתי מוגבל.

אני מציע לחברי ועדת הכספים לבקר

הפסד רומור של אגס ולראות את המטילות הנדולות שחברה זו עשתה

שר השיכון א. עופר:

אכן יש שיפור בדימוי המשתכנים. יש אמונה פנימית שהעניין עולה על דרך המלך. אם אחד סרח, או שנים-שלושה סרחו - אז לא צריך להטיל צל על מאות עובדים שעושים עבודתם יום יום. אני מסביר שאני צריך לקחת בחשבון בכל ריאורגניזציה, שהיא לא תהרוס את המושג.

ח"כ שובל שאל כמה רוצים לרכוש דירות: היתה מדיניות בעמידר לעודד רכישה דירות, וכך קנו כ-5000 איש לשנה. זה כולל גם את הרכוש של עמידר שהוא מחזיר בשביל רשות פיתוח ושיכון ופיתוח. בשנה שעברה היו לנו 10 אלפים דירות חדשות. כך יש לזכור כי בכל שנה יש לנו 10 אלפים דירות חדשות.

אנחנו מדברים על דירות שכורות. אני לא מאמין בשכירות כלכלית, וגם לא בשכירות חצי כלכלית. אלא אני מאמין בשכירות עד לשכירות סוציאלית. על כל פנים, אני אביא הצעה, ואין ספק שיתנהל ויכוח גדול לגבי שכר דירה ממשי שיהיה בנוי לפי קריטריון גיאוגרפי וסוציאלי, ולא למכור דירות.

עמידר מנקה בית, מספקת חשמל, ואיש אינו נותן את זה בבתיים שמכרנו אותם. יש בית שמכרנו מתוכו שלוש דירות, ומה יצא מזה? כך שאמרנו, כי במקום שנמכור רכוש של עמידר, אנחנו ניתן בשכירות, ושעמידר תהיה בזה.

אמרת שצריך לאפשר לחברה להמשיך בתפקידה, עם כל הידיעה שנוציא את כל המסקנות הפליליות והארגוניות. אני חולק לגבי תפקיד מועצת המנהלים. אני לא מדבר על הנהלה מעשית. יש הנהלה והיא צריכה לדעת מה נעשה במוסד. אני יושבתי בישיבות רבות של מועצת המנהלים, ואני יודע את המגבלות של חברי מועצת המנהלים. יש מיגבלות לשר. שר יכול להוציא מיד מסקנות. כמוכן שזה מוגבל עד גבול מסויים. למעשה, הייתי בהרבה חברות ובמועצת מנהלים של הרבה חברות, כך שאני מכיר את העניין היטב, ואת המיגבלות שיש בזה אשר אני יודע כלפי עצמי, אני רוצה להשליך על אחרים.

ב.צ. חלפון: חנן ממועצת מנהלים, מה יש עוד?

שר השיכון א. עופר: ההנהלה בפועל אחראית על הכל.

מ. ארנס: אותו דבר היה עם החברה לישראל.

שר השיכון א. עופר: אתם אומרים להחליף את חברי מועצת המנהלים. אני קבעתי את הנציגים שלנו, והם הטובים ביותר. אם אני חושב שהם עשו כך, והם לא מלאו תפקידם, אז הייתי מחליף אותם. אנשים אלה הם עסוקים. אבולעפיה מהאוצר, ועוד - אלה הם אנשים אחראים. אני צריך להיות בטוח שאני שולח את הנציגים הטובים ביותר. במקרה התחלפו לאחרונה אנשים, אך אין להם כל קשר לעניין זה. מכל מקום, עובדי מדינה נשלחים הטובים ביותר. ואם לא עובדי מדינה, אז אנשי ציבור. קודם כל, נציג האוצר.

ז. שובל: בזמן שהדברים הללו קרו, היושב ראש הנוכחי היה אז המנכ"ל או לא?

שר השיכון א. עופר:

היו ארבעה מנכ"לים בתקופה זו.
זה הביא אותי למסקנות מסוימות,
ואינני רוצה להגיע לזה עכשיו. אני חושב שמועצת המנהלים חייבת
להוציא מסקנות, לכן בקשתי שחבר ועדה, ושהיא תוציא מסקנות.

לפני שבוע הבאתי מחשבה שתמונה
ועדה ציבורית, ולאחר מחשבה נוספת הגעתי למסקנה שזה חסר תועלת. שכן
בסופו של דבר אני הוא שצריך להביא מסקנות. קודם הייתי מושפע
מהוועדה. לדעתי, זה יקח עוד חודשיים. הוועדה לא תוכל לעבוד עם
מבקר המדינה, המשטרה והוועדה הפנימית. אחרי שחשבת כי כך הגעתי למסקנה
שאני לא חושב כי זה יוסיף לעניין. לכן אמרתי כי המשטרה תגמור תוך
זמן שחגמור, ואנחנו בינתיים סגרנו את הפרצות. אני רוצה שגם מבקר
בנק ישראל יכנס לזה.

מכל מקום החלטתי לפנות לממשלה
שתציע למבקר המדינה לתת חוות דעת, וזאת בהתאם לסעיף 21 של תקנון מבקר
המדינה, האומר: "המבקר חייב בהכנת חוות דעת בכל עניין שבתחום
תפקידיו, אם יתבקש לכך מאת הכנסת, מאת הוועדה או מאת הממשלה".

אני מודיע לוועדה, שנוסף לבקורת
שלו אני אבקש ממנו, לפי סעיף 21 הנ"ל, להכין חוות דעת לפי השיקולים
המנהליים הנדרשים. אני אציע לוועדת השרים לענייני כלכלה את הדבר
הזה, ואת השיקולים אביא בפני ועדת הכספים.

יש לי בקשה - אני רוצה לענות
חשובה מוסמכת, כך שלפני גמר הבדיקה של מבקר המדינה, המשטרה אינני
יכול לתת חשובה ברורה.

צ. גרשנין:

אם נותנים נותנים הלוואות למנהלים
ברבי"ח של 6%, אז אני שואל: מה
זה נוגע למבקר? האם יש נוהג כזה לתת לעובדים ולמנהלים הלוואות
הרבי"ח של 6%?

שר השיכון א. עופר:

הסברתי שניתנו הלוואות לרכש,
וזה לפי התקשיר. אבל אני אומר,
כי אם ניתנו הלוואות ברבי"ח יותר נמוכה, או שהיה איזה שהוא מקרה
חר"ג בעניין זה - אז את זה המבקר צריך למצוא.

היו"ר י. קרגמן:

המבקר הודיע כי בחודש נובמבר 1974
הוא עסק בזה. קלימת הודעה רשמית
של שר השיכון שיש פנייה של הממשלה, וכי מבקר המדינה מתבקש לבדוק את
הנושא הזה, וכך שהדו"ח יועבר לוועדה שעוסקת בענייני בקורת, כך שאנחנו
בודאי נקבל את זה.

ועוד: עקב הודעתו של שר השיכון כאן,
שהוא איננו מתעלם מהאחריות של ההנהלה והמועצה של המנהלים מכל מה שקורה.

אני מציע שמבקר המדינה ישלים לב
מהר יותר על מנת להסיק מסקנות. הוועדה יכולה לבקש לשים לב לנושא
זה ולעשות יותר מהר.

ביחס לאחריות המועצה וההנהלה
שאיננה קשורה בסוהר מידות, אני אומר שאם זה דבר שמתנהל במשך 6 שנים
אז לא יתכן שמועצת המנהלים לא ידעה.

לגבי כל ההצעות שלנו בנוגע ליעול
אשר הסתמכו על מסקנות של המוסד לפיריון עבודה אומר שר השיכון כי
הוא מסר את זה למכון לפיריון עבודה, והוא הביא דו"ח על כך. אחר כך

היו"ר י. קרגמן:

אמרנו שצריך לקצץ במספר העובדים, וועדת הערעור אכן אישרה את מה שהציע המכון לפיריון עבודה.

על כל פנים, אי התייחסות להחלטת ועדת הכספים, וכל הדיבורים על יעול ושלא יכולים לבצע את מה שצריך לבצע - זה לא יתכן. אבל השר התחייב מעל במה הכנסת ואמר כי הוא מקבל את המסקנות, ואילו המוסד עושה מה שרוצה. זה לא יכול להיות. זה גם לא ענין של ועדת הכספים. אתה, אדוני השר, אינך פרעון שטר. הרי היה לפניך שר אחר.

מכל מקום, אני רושם בלבי את הודעתך, אדוני השר, שאתה אינך מתעלם מהודעת מועצת המנהלים וההנהלה. אני מציע ליו"ר ועדת הבקורת לבקש מהמבקר להגיש את המסקנות או הממצאים שלו מהר ככל האפשר משום שזהו ענין ציבורי.

ח. קורפנו:

לענין עמידר יש מספר השלכות - לגבי היעילות ועוד. זו החברה היחידה של ועדת הכספים היו מספר הזדמנויות לדון בה. זה המקרה היחיד אשר נושא היעול מונח על שולחן ועדה זו. במשך 6 שנים נעשו בחברה זו מעשים, וכל מעשה הוא קבוצתי, ששם נמצאת כל הצמרת. כך שצריך לבדוק ביסודות. אני חושב שנעשה עוול מצד המשטרה והמבקר. הנה, אנחנו יושבים עכשיו על חוק החברות, ואנחנו מסוגלים ללמוד מהנושא הזה. אולי זו לא החברה היחידה שכך מתנהלת. איך אפשר לנהל חברה כזו? אני מציע שנעמוד על כך שתקום ועדה ציבורית שתבדוק נושא זה.

א. רונן:

אני מצטער מאד. לא הבינתי נכונה. חשבת שלא יהיה בירור ושנסתפק בדבריו של השר. אני רוצה שירשם מה שאומר למען הפרוטוקול: אנחנו החלטנו מראש שאנחנו לא נדבר על יעילות החברה. הנושא על סדר היום היה "אי הסדרים הכספיים שהתגלו בחברת עמידר". מה תפקידה של ועדת הכספים בכך? אני חושב שאנחנו חורגים מהענין. אני מתנגד לחריצת משפט ודין ללא בירור ומשפט. אני מבקש לסיין את הדיון. מי שמבקש להשעות את מועצת המנהלים בלי בדיקה ומשפט - זה יותר גרוע. אמרת שהציעו את זה, ואני מתקומם נגד הצעה זו. האם מישהו בדק את זה? בישיבה הקודמת אני הצעתי למסור את הנושא הזה למבקר המדינה, ואנחנו צריכים להסתפק בהודעת שר השליכון. יש 90 חברות, ואתם רוצים להטיל על 1000 נציגי ממשלה שהם יהיו תחת חרב. אם גזבר של בנק יזייף וילגנוב כסף, אז מועצת המנהלים ורואה החשבון יתנו את הדין - אני מתקומם נגד טענה זו. אני מבקש מהחברים לחשוב על כך.

ע. אמוראי:

כמוני, כח"כ רונן, אני סבור שברגע שהועלה חשש על עבירה פלילית, אז מי שחשוד בכך נמצא תחת חקירה של המשטרה, והענין יסתכם בבית דין. אם הענין הובא לוועדת הכספים, הרי זה בא על מנת לדעת מה קרה בחברת עמידר. לא יכולה לבוא פנייה למבקר המדינה שמקיים יחידת מעקב כל הזמן בתוך עמידר. הדבר היחיד שוועדת הכספים חייבת לעשות זה לבקש ממבקר המדינה את ממצאיו ביחס לעמידר, ולהביא את זה לוועדת הכספים במהירות האפשרית.

ז. שובל:

אני מצטער מאד על דברי ח"כ רונן.
אני לא חושב שמישהו בוועדה העלה חשש.
אני מתפלא גם איך ח"כ עדי אמוראי ורונן, תיאורטית, הם בעד בקורת.
אני שאלתי שאלה וקבלתי תשובה.

אני לא מוכן לקבל שמישהו ייאשם.
זה בלתי אפשרי. אבל פה יש עניין של שיטה, של קבוצה. אפילו כן
טוען שהוא הגון. דבר אחד זועק לשמים - שפיקוח של מועצת המנהלים
לא היה. היא לא קבלה את הדיווח של המבקר כמו צריך. הוא הדין
לגבי רואה חשבון.

לכן אני מציע: שהוועדה תמליץ שחברי
מועצת המנהלים יעמידו את המינוי שלהם לרשות השר, והוא יחליט אם
למנותם או לא. לא שתספק אותם, אלא שהם יארגנו את האחריות בעצמם.
(ב) צריכה לצאת מכאן המלצה גם ביחס
לרואה חשבון.

י. בדר:

שוועדת הכספים תיקח אחריות מוסרית
שאיך לה שום חובה לקחת על עצמה.

אני לא יודע אם היתה החלטה לגבי מסקנות.
אם היתה הצבעה כאן, אז צריך למצוא אותה --- (היו"ר י. קרגמן: לא היתה)

אני לא רוצה לדבר בהתלהבות כמו שח"כ
רונן דיבר, ולהשאיר את העניין בלי מסקנות. זה בלתי אפשרי. זה לא
עניין של אדם אחד, או שנים או שלושה, שעשו עבירות פליליות. עניין זה
הוא חלק של מציאות מסוימת. אני ציפיתי שיהיו התפטרות בעמידה,
לא מבחינת אחריות אישית, כי זה עניין חמור.

להגיד ש"מינתי מבקר פנימי" - אז
אני בסדר מבחינה ציבורית? איפה הרווחיות? איפה המשקיות? איפה
היעול עליו דברנו? יש בזה קשר פסיכולוגי.

אני יושב בוועדה זו במשך שנים רבות,
ואני יודע שאני יושב עם אנשים ישרים. אנחנו לא יכולים להגיד
שאנחנו מחכים לדו"ח מבקר המדינה, ולראות מה יגיד דו"ח מבקר המדינה
על הבעיה הציבורית שקיימת בזה. למעשה, אני ציפיתי לשמוע את זה
שאנשים אחראים אחריות ציבורית חמורה, שהם יגידו את זה בעצמם.

אחריות ציבורית, זה דבר הרבה יותר
עמוק ויותר חשוב, אפילו יותר מאשר אחריות פרלמנטרית.

סלמן יכול לעסוק בחברות ממשלתיות.
מכל מקום, היתה זו הנהלה, גוף, בתור ישיבות קבועות, ישיבות תדירות,
בתור בדיקת מסמכים, ויכלה לעשות שהדברים לא יקרו. לכל האנשים יש
10 תפקידים ציבוריים אחרים. כמה הם ישובו? והנה, מחברר שבחנות פעילותם
נעשו דברים, ואני לא מדבר על זלזול בהחלטות ועדת הכספים.

אחר כך התגלה דבר כזה שמפלגה זו
מחזיקה בכסאות, שלא יגידו בתור תגובה טבעית של איש ישר: "אני לא
הצלחתי, לכן אני לא רוצה תפקיד זה". האם אנחנו צריכים לתת לזה
גושפנקא? אני חושב שזה יעשה את ועדת הכספים שותפת לשלול של
ההנהלה, ואני לא רוצה שזה יהיה כך.

לכן, אדוני היושב ראש, אני חושב
שהמועצה צריכה להתפטר. ואם לא, אז צריך לדרוש שתתפטר. אך מוטב
שהיא בעצמה תתפטר.

היו"ר י. קרגמן: מבקר המדינה הודיע שהוא עוסק בנושא.

(ב) מחדש נובמבר מבקר המדינה מבקר את העניין, והוא לא פרסם את זה ברבים --- (שר השיכון א. עופר: היה זה מבקר המדינה שגילה את הקשר הראשון)

(ג) שר השיכון הודיע שהוא פנה, או פונה, בשם הממשלה למבקר המדינה - וזה בהחלט לסעיף 21 לחוק מבקר המדינה - לבחון ולברר את הנושא באופן יסודי, וחוות הדעת תפורסם ותובא לוועדה. אכן הוא, מבקר המדינה, יכול לבקר ולא למסור חוות דעתו.

(ד) מכיון שהתעוררה כאן השאלה של אחריות ההנהלה ומועצת המנהלים, וכל מה שהתרחש בתקופה זו - הודיע פה שר השיכון שהוא איננו מתעלם מאחריותה של ההנהלה ומועצת המנהלים.

לכן אני מציע, שמבקר המדינה - לאחר שנקשו - יביע את חוות דעתו. לדעתי, רצוי שמבקר המדינה יבחן את הנושא של אחריות ההנהלה ומועצת המנהלים. שהוא יבחן נושא זה בזמן הקצר ביותר, ושידווח לנו על כך.

צ. גרשונבי: אני רוצה להתייחס לסעיף השלישי - שמבקר המדינה יבקר את האחריות של ההנהלה ומועצת המנהלים: אני חושב שאת סעיף ג' זה צריך לנסח אחרת. לכן אני חושב שצריך לשמוע עכשיו את חוות דעת מבקר המדינה כי לא נמסר ענין א' וענין ב'.

אני לא הצעתי בישיבה הקודמת מה שאמר היושב ראש כי "דעתו האישית היא להשעות את ההנהלה" --- (היו"ר י. קרגמן: לא אמרתי "להשעות", אלא "להחליף")

אני לא הצעתי, וגם היום אני לא מציע את זה. אני רוצה להגיד כי בפני ועדת הכספים, כוועדה פרלמנטרית, עומדת לפי דעתי שאלה נכבדה מאד, ואני מציע אותה:

אם בתקופה שדברים כאלה מתנהלים בבית המשפט, והבקורת של מבקר המדינה וועדת הכספים ממליצה להחיש אותה, והשר מבקש להעמיק אותה - אם בתקופה זו כל המנהלים האחראים בחברה ביחד עם היו"ר מועצת המנהלים - האם בתקופה זו כל אלה צריכים לכהן?

אני לא פוסק ולא כלום. ההצעה היא שאנחנו צריכים לפי דעתי לשמוע חוות דעת אם בתקופה זו צריכים כל המנהלים למלא תפקידיהם; או בתקופה - מבלי להוציא עליהם פסק דיין - לומר: "רבותי, העניין עומד סוב-יודיציה של בית משפט, או של מבקר המדינה, לכן אני רואה את עצמי כזכאי לגמרי, ועשיתי את עבודתי המלאה כמו שצריך, כך שבתקופה זו אינני רוצה לכהן".

דבר שני: בתקשיר של המדינה נאמר כי אם נמצא עניין בבית המשפט, אז באותה תקופה האיש לא צריך למלא תפקידו.

אני מציע, שוועדת הכספים תפנה עכשיו למבקר המדינה ותשאל אותו אם זה נכון שבתקופה שמתנהלת החקירה על ידו, המנהלים במועצת המנהלים יישארו על תקנם.

ש. לורנץ: אני מציע, שנסכם ונחליט אחר-שנקבל אינפורמציה מלאה או חלקית, וזה תלוי בנו - ואני רוצה לא לקבל את הנקודות שלך, אדוני היושב ראש. אמביר מדוע:

לצערנו, לא קבלנו אינפורמציות מספיקות משר השיכון. כל מה שסיפר לנו, אנחנו יודעים. ידענו את

ש. לורנץ:

הדברים מהעיונות. (ז. שובל: לדעתי, איך זה יפה שאנחנו נדון על כך בפני הנציגים).

מאידך אני חושב, שזה לא הולם את הוועדה. חשמע מה שאתה מציע, אדוני היושב ראש: א) אנחנו מחליטים שמבקר המדינה חוקר כפי שחוקר את העניין; ב) שר השליכון מודיע לוועדה שהוא פנה לממשלה, ושהיא חבקה או בקשה את מבקר המדינה לקבל חוות דעת לפי סעיף 21 - והרי זה לא עבודתה ולא ענינה של הוועדה. היה מובן מאליו ששר השליכון והממשלה, בתור ממשלה, מחובתם האלמנטרית לפנות למבקר המדינה. איך לזה כל קשר לוועדה, וזה לא סיכום של הוועדה; ג) הוועדה מסכמת שהשר איננו מתעלם מאחריותה של מועצת המנהלים ושל ההנהלה - הרי לא היה לנו כל ספק, ולא יכול היה אחרת, ובודאי לא יכול להעלים עין מדבר יסודי.

מה נשאר בתור סיכום החלטת הוועדה?

- שאנחנו מזרזים את בקורת מבקר המדינה. מכל מקום, איך זה רציני וגם זה איננו לכבודה של הוועדה להחליט החלטה כזו - שאנחנו מזרזים את מבקר המדינה שבקטע מסויים יתן לנו אינפורמציה.

לכן אחד מהשניים - אם החברים יודעים

שאנחנו יודעים מה מתרחש, אז אנחנו צריכים להחליט היום על ועדה ציבורית או על הסקת מסקנות. הרושם שלי הוא, שאנחנו עדיין לא יודעים. לכן מכוון לומר שאנחנו עוד לא מיצינו את כל הנושא, וכך שאנחנו מחכים לאינפורמציה של מבקר המדינה, ולאחר מכן נחזור לדון בעניין.

א. מלמד:

אני מצטרף לסיכום המתון ביותר שהוצע כאן. אני חושב שלוועדה הזו יש אחריות

לא פחות ממועצת המנהלים.

אנחנו עסקנו בנושא הזה של עמידר מאז

נאזמו של השר בנטוב על הריאיון גנרליזציה שתהיה בעמידר. אנחנו טיפלנו בנושא זה, ואינני יודעים אם השיטה אשמה.

אני בכלל נגד לינצ'ים. אם יתברר

שהשיטה אשמה, אז יש לנו חלק בזה. לכן קשה לי לדבר נגד מועצת המנהלים. מבחינה מוסרית הם הם שנושאים באחריות. הוועדה הזו יודעת מזה בגלל התערבות אישיות רמת מעלה --- (ז. שובל: מה זה?)

אדוני, בשעתו הוועדה הזו דנה בזה.

ביחד עם הקואליציה, והיינו בעד שינויים, אך לפתע פתאום הכל השתקם. החברר שהתערבה בזה אישיות רמת מעלה, ואני המשכתי ללחום בעניין זה. כך שמבחינה מוסרית אין לא אציע הצעות קיצוניות. ולכן אני מוכן להצטרף לסיכום שהוצע ע"י יושב ראש הוועדה.

נ. קצב:

ברצוני לציין כמה דברים: נדמה לי

שהשר הבהיר שתי נקודות: א) מגבלות

מועצת המנהלים; ב) האחריות המוטלת על מועצת המנהלים. הוא אמר שהוא יציע שתקום ועדה שתבדוק את הבעיה.

אני בהחלט מבחינה בין אחריות, ואפילו

מעורבות, של מועצת המנהלים, לבין מעורבות של מנהל אדמיניסטרטיבי שבעיני הוא צריך להיות אחראי כמו גזבר, שכן הוא אחראי על הפקידות המבצעת.

באשר למועצת המנהלים - למועצת המנהלים

יש אחריות יותר כוללת לקביעת מדיניות. היא איננה מעורבת בפעילות יום יום. יש לנו זכאות לתבוע יותר מזה, כך שנראה לי שאם נגיד כי חברי מועצת המנהלים ילכו הביתה, אז אף אחד לא ירצה ללכת לאיזו שהיא חברה, שכן אז אנחנו נטיל דופי באנשים שהם נציגים בחברות רבות. אזולט, אני רוצה לשמור על אמינותם. איש לא ירצה להצטרף להנהלות אלה.

נ. קצב:

כפי שאמרת קודם לכן, אני בהחלט מתייחסת אחרת להנהלה, או למנהל אדמיניסטרטיבי שלא מלא תפקידו כראוי. לגבי אלה הייתי נוקטת בצעד חמור - שבתקופה של חקירה הם יהיו מחוץ לעבודה. אבל אנחנו חייבים לשאול את מבקר המדינה אם כך יהיה יותר נוח לחקירה שהיא מנהלת.

מ. ארנס:

לדעתי, נאמרו פה דברים חשובים מאד ע"י ח"כ בדר בענין האחריות הציבורית.

מי שנושא באחריות ציבורית - שר, מועצת מנהלים - המבחן שלו איננו בתחום הפלילי; המבחן שלו להצלחה איננו בפעולה משטרתית. אם הפעולה איננה מצליחה, אז הוא יסיק מסקנות. לפחות כך נהוג במשטרים דימוקרטיים. אולם, אצלנו יש נוהגים כאלה, אנחנו שומעים משרים, ולא רק במקום התיאוריה המקובלת במשטרים מתוקנים - שאדם שנושא בתפקיד ציבורי נבחן לפי הצלחתו וכשלונו שאותה פעולה שהוא מבצע - באים אלינו בתאוריות חדשות. שמענו את זה מהשר עופר, ושמענו את זה גם מהשר ברלב על החברה לישראל.

התיאוריה אומרת - הנושא במישרה ציבורית, יכולתו מוגבלת ביותר. הם אינם מסוגלים לדעת מה קורה. לכן אם יש כשלוך, אז אי אפשר לתבוע מהם את האחריות.

(ב) אסור לעשות דבר עד שלא ישבה ועדת חקירה והוציאה פסק דין. זה גם מה שנאמר במועצת המנהלים של צ"ם, חברה לישראל. הם אמרו, רק אם תבוא ועדת חקירה והגיד לא בסדר אז הם יחליפו את האנשים. נציגי הממשלה במועצת המנהלים של החברה לישראל, ונציגי הממשלה של חברת צ"ם יושבים שם עד היום באותה תיאוריה. הם אינם יודעים, ואין להחליף אותם. כך זה הולך לאורך כל החזית בחיים הציבוריים.

שר שהיה פעם אמר, "אני לא אשם. אם ועדה עם מחלקת המודיעין לא עשתה פעולה כסידרה - אני לא אעשה פעולה מודיעינית". כך הוא אמר.

אני מציע לשר עופר לאמץ את הכלל במקרה זה, שאדם שנושא מישרה ציבורית ---

שר השיכון א. עופר: מותר לי ללמוד את העניין? קרה משהו. אז מפטרים? (א. רונן: זה לינץ'). אני חייב לשמוע את הדברים באמצעות הרדיו ---

מ. ארנס:

לדעתי, הגיע זמן שאנחנו במדינה נאמץ את הכלל שאדם שנושא באחריות ציבורית - בין אם זה שר, או סגן שר, ובין אם זה יו"ר מועצת המנהלים - אם הוא קשור בפעולה ואיננה מצליחה, עליו להתפטר.

(מתנהל עכשיו ויכוח בקול רם)

שר השיכון א. עופר: יש לי הצעה, שחברי ועדת הכספים יהיו חברי מועצת המנהלים.

י. גולן:

אילו הייתי חבר מועצת המנהלים של עמידר, וקרה אסון כפי שקרה - הייתי אומר בישיבה: חברים, קרה אסון, הבה נלך לשר השיכון ונמסור לו את הפרטים. אבל אם מועצת המנהלים של עמידר לא עשתה כן, ואני צריך לעשות את זה, אני, כחבר ועדת הכספים, אני חייב לבדוק ולהיות בטוח בממצאים ובאחריות. אם מבקר המדינה ימציא את הממצאים, אז אדע לנקוט עמדה, וגם אסיק את המסקנות.

י. בן-מאיר:

אני חייב להביע תמיהה איך אנשים יכולים לשנות דעתם מהקצה אל הקצה.

יו"ר הוועדה אמר בישיבה הקודמת - ואני חושב שזה נכון - לגבי מועצת המנהלים, ש"הואיל ואני חושב שכולם ישרים והגונים, הם צריכים להתפטר. על זה אין מה לחקור". כך אמרת. אין לחקור עובדה זו. אמרת שזה לא קשור לשום חקירה.

עובדה היא שבחברה זו היה משהו סקנדליוזי. אילו היינו מדברים על הגינותה, אז היה משהו אחר. מה אתה מדבר על דמגוגיה? --- (א. רונן: פה זה לא מעלה האדומים)

אף אחד לא האשים אותם בשום עבירה. אלא אומרים שאם זה שורש הבעיה, כל אנחנו הונים את הציבור הזה - הרי שלית דיין ולית דיין.

זה לוקח זמן למבקר המדינה. עובדה שמה שקרה בחברה, קרה. אני מצטט אותך, היושב ראש. התביעה היא מוצדקת שעל מועצת המנהלים להתפטר. העקרון הציבורי, אדוני השר, חשוב. והם צריכים לשאת באחריות.

ח"כ גולן, חברת עמידר היא ממילא תחת בקורת מלאה של מבקר המדינה, כי זו חברה ממשלתית. מה, זה נושא חדש?

על כל פנים, אני שותף לח"כ קרגמן - אני מאמין במועצת המנהלים. אבל קרה מה שקרה, ואני מסיק את המסקנות שלא צריך היה לקרות. לכן אני חושב שאין בזה שום פסול ולא הטלת אשמה, שמועצת המנהלים, כגוף, יחזיר את המנדט לשר. זה עניין ציבורי. הם צריכים להתפטר. אין שום פסול ושום לינץ' בזה שהוועדה תקבל המלצה כזו.

ח. קורפנו:

פעם אחת קרה כך שמועצת מנהלים התפטרה כאשר היא לא קבלה את ההמלצות.

שר השיכון א. עופר:

תוך כדי דיון אפיר לשפוך הרבה דם.

גם אני שיניתי דעתי. לפני שבוע

חשבת למנות ועדה ציבורית, ואחר כך - אחר שבוע - הגעתי למסקנה שאין בה תועלת.

ועוד: אני נגד השעיית מועצת מנהלים,

ולא צריך לשפוך את דמם. היו פה חברים שתוך כדי דיבור נגד השעיה, הם שפכו את דמם.

ועתה ברצוני לספר לכם: אתמול הייתי

צריך להלחם קשות עם חברי מועצת המנהלים שלא יחפזו מיד. הם היו אצלי לאחר ששמעו את הדיון. אני מודיע לכם, שהיו"ר והמנ"כל באו אלי ואמרו שהם רוצי להגיש מכתבי התפטרות. אני, מתוך אחריות לחברי, חושב שכל אותם דברים שקרו צריך לבדוק ולחקור אותם, וזה לוקח קצת זמן. יכול להיות שבוועדת הכספים אני אוציא את כל המסקנות. אבל זה לא מספיק. לכן אמרתי, שלאחר שאקבל את הממצאים אני אוציא את כל המסקנות. דברתי על כך עם מבקר המדינה.

שר השיכון א. עופר:

נוסף לזה אמרתי, כי במקום ועדה ציבורית אני אבקש ממבקר המדינה גם חוות דעה על דברים מסויימים. פעם קרה לי כך שכאשר בקשתי דבר כזה הוא אמר לי שצריך לקבל החלטת הממשלה. לכן אמרתי שאני אמציא לו החלטה כזו. אבל בינתיים צריך לקיים את החברה הזו ולטפל מ-160 אלף משפחות שגרות בעמידר. ועדת הכספית הזו עסקה בנושא זה במשך 5 שנים. (י. בדר: ואנחנו הזנחנו את העניין הזה) אז שכל חברה הוועדה יתפטרו. (י. בדר: אין כאן כל מלת אשם) שוועדת הכספים תתפטר במקום שמועצת המנהלים תתפטר.

היו"ר י. קרגמן:

אני רוצה להציע הצעה אשר לדעתי יכולה לאחד את כל השולחן הזה. נכון שאמרתי במפורש לשר השיכון שכדאי להחליף את חברי מועצת המנהלים. מכל מקום אני מציע כך: שהוועדה שמעה תשובות שר השיכון ויו"ר מועצת המנהלים של "עמידר" וקבלה את הסיכום הבא: (1) הוועדה רשמה לפנייה כי מבקר המדינה בודק עניין "עמידר" וכי בנוסף לכך יפנה שר השיכון בשם הממשלה למבקר המדינה לתת חוות דעה על ענייני החברה (בהתאם לסעיף 21 לחוק מבקר המדינה);

(2) הוועדה רשמה לפנייה הודעת שר השיכון כי הוא מכיר באחריות מועצת המנהלים והמנהלים לנעשה בחברה ולמה שקרה בחברה, וכי יוסקו המסקנות המלאות לאחר קבלת ממצאי הבקורת של המבקר וחוות דעתו;

(3) הוועדה מבקשת מהמבקר לתת חשומת לב מיוחדת לעניין עמידר ולהחיש את הביקורת;

(4) הוועדה תחזור לדון בעניין לאחר קבלת דו"ח המבקר וחוות דעתו.

שר השיכון א. עופר:

אני אומר כי אני רואה את האחריות של מועצת המנהלים והמנהלים בפועל, וכי יוסקו מסקנות לאחר שנקבל את הממצאים.

היו"ר י. קרגמן:

אני מציע שאת המסקנות האלה אנחנו נקבל.

ח"כ בדר מציע:

(1) הוועדה ממליצה על התפטרות

דירקטוריון של עמידר;

(2) הוועדה ממליצה שימונה דירקטוריון

חדש שחבריו לא יהיו עמוסים בתפקידים אחרים ושיתכנסו לעתים קרובות ויזמינו ריאורגניזציה של החברה למניעת תופעות של שחיתות שלא התחילו בפרשה האחרונה, אלא שמחגלות מדי פעם בפעם;

(3) הוועדה דורשת קיום התלטותיה הקודמות לגבי קיצוצים במנגנון עמידר להבטחת משקיות וחסכון בפעולתו.

אני עומד על הצעתי - שיהיה סיכום ביניים.

ש. לורנץ:

אני מצטרף להצעת ח"כ בדר.

ח. קורפן:

היו"ר י. קרגמן:
 הצעה שלי אומרת: א) הוועדה רושמת לפנייה את הודעת שר השיכון. כי הוא פונה למבקר המדינה לפי סעיף 21 ---

י. בן-מאיר:
 אני מציע לומר, כי הוועדה רשמה לפנייה את הודעת שר השיכון. שהוא מכיר באחריותה של מועצת המנהלים ושיוסקו מסקנות ---

ג. קיטרון:
 שר השיכון יפנה למבקר המדינה ---

היו"ר י. קרגמן:
 (קורא את נוסח הצעת ח"כ שובל)

מ. שחל:
 אני חושב שהמלים שמציע להוסיף ח"כ בן-מאיר לגבי מה שקרה זה יותר מחריצת משפט.

אני מציע שיאמר מה הכוונה - ששר השיכון מכיר באחריותה של מועצת המנהלים לנעשה בחברה ---

שר השיכון א. עופר:
 לנעשה בחברה ולמה שקרה בחברה. אני לא רוצה להתחמק.

ה צ ב ע ה

- בעד הצעת ח"כ בדר לגבי סעיף 1 -
- 4 - התפטרות הדירקטוריון וכו'
- 6 - נ ג ד

הצעת ח"כ בדר - לא נתקבלה

- 5 - בעד הצעת ח"כ בדר לגבי סעיף 2
- 8 - נ ג ד

הצעת ח"כ בדר לסעיף 2 - לא נתקבלה

ד. קורן:
 עשית דבר לא נכון מבחינה משמעותית, כי האחריות של מועצת המנהלים כלולה בהצעה שלך.

היו"ר י. קרגמן:
 בהצעתו אין סעיף כזה האומר כי מועצת הדירקטוריון תתפטר.

אני לא הסכמתי לחלק את ההצעות שלי
לסעיפים.

י. בדר:

ה צ ב ע ה

בעד הצעת ח"כ בדר לסעיף 3 -
נ ג ד - רוב

הצעת ח"כ בדר - לא נתקבלה

בעד הצעת היושב-ראש - רוב (15)
נ ג ד - אין

הצעת היו"ר - נתקבלה

אני מוחה נגד זה שהצעתי לא הוצבעה קודם.

צ. גרשוני:

ה צ ב ע ה

בעד הצעת ח"כ גרשוני - שהוועדה תזמין
את מבקר המדינה להתייעצות על מנת לשמוע
אם הוא סבור שיש סיכוי סביר לסיום ממצאי
הבקורת בחברת עמידר, וכך על סדרי ההנהלה
בחברה לתמונת הבקורת, ולאחר מכן לסיים
את דיוני הוועדה בנדון ולקבל החלטה ---

א. אפרת: ביום ד" בבוקר מסר מבקר המדינה הודעה.
שהיא השתרעה על עמוד וחצי. היתה
זו הודעה מוסמכת שבה הוא אומר כי הוא מטפל בענין זה.

צ. גרשוני: היו מקרים כאלה שהענין היה בטיפול מבקר
המדינה, אמנם זה היה בכנסת הקודמת, אך
בכל זאת הוא הוזמן והוא בא להתייעצות. גם כאן הוא יכול לבוא. אבל
הוא יכול להחליט על זה. לכן אני חושב שבכל ההמולה שהיתה בהצבעות,
שזה יהיה בפעם הבאה. (היו"ר י. קרגמן: מה שקשור עם מבקר המדינה,
יכולה לעשות הוועדה לבקורת.) מבקר המדינה יכול לבוא לוועדת הכספים.

י. בן-מאיר: הוועדה רשאית להזמין אותו, והוא יכול
להיענות או לא להיענות.

ג. קיטרונ:

לפי חוק מבקר המדינה, פועל המבקר בקשר עם הוועדה לבקורת המדינה.

חוק מבקר המדינה שהוא חוק ספציפי לענין זה - אחת ויחידה היא הוועדה לבקורת המדינה. יש הוראה בתכנון הכנסת האומרת, שכל ועדה בכנסת יכולה להזמין שר או לא שר, וגם הוראה שהיא יכולה להזמין עובד מדינה. מבקר המדינה איננו עובד מדינה. היא יכולה להזמין כל אדם הנוגע לענין. אבל עובדה היא, שהוועדה איננה יכולה לכפות על האדם לבוא.

לכן נראה לי, לאור העובדה שיש הוראה מיוחדת האומרת, שאם יש ועדה שקשורה עם מבקר המדינה אז אין מקום להזדקק להוראה בחוק מיוחד להוראה הכללית הקיימת.

היו"ר י. קרגמן:

בשבוע הבא אנחנו דנים יחד עם מבקר המדינה בוועדה, ואז אפשר

אותו שאלה.

צ. גרשוני:

אני מקבל את זה, אבל אחרי כן שאנחנו נחליט. כך שהיום לא צריך לקבל החלטות.

היו"ר י. קרגמן:

אני מציע לא להחליט על התייעצות עם מבקר המדינה על מנת לא להסתבך בענין זה של כמה זמן זה יקח, אלא הוא יהיה בוועדה ואז כל אחד יוכל לשאול אותו. השאלה שלך היא לגבי כמה זמן זה יקח.

שר השיכון א. עופר:

כבוד היושב ראש, הופעתו בפני הוועדה, הבאת הצעות, כך שנדמה לי כי הוועדה הזו איננו כעת אם ההצעות נתקבלו. אני מבקש לשחרר אותי.

א. שוסטק:

אני מציע לקבל את חוכן הצעתו של ח"כ גרשוני, שהואיל והחלטנו לקבל את הצעת השר בקשר לממצאים וכו' - הוועדה תברר אם מבקר המדינה על ההשתתפות. כך שאני מציע לקבל את חוכן ההצעה.

היו"ר י. קרגמן:

ועדת הכספים איננה יכולה לפנות אל מבקר המדינה. היא יכולה לחוות דעה. מכל מקום, אני מודיע שכאשר מבקר המדינה יהיה בכנסת אנחנו נשאל אותו את השאלה הזו.

צ. גרשוני:

אני מנסח את הצעתי: אני מציע שהוועדה תברר (במקום "תזמין") עם מבקר המדינה מתי הסיכוי הטוב לסיים הבקורת בחברת עמידר ועל סדרי ההנהלה בחברה בתקופת הבקורת, ולאחר מכן חסכם את החלטותיה בענין עמידר.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת ח"כ גרשוני - 5
נגד - רוב

היו"ר י. קרגמן:

אני אחזור על ההצבעה.

ה צ ב ע ה

- 6 - בעד הצעת ח"כ גרשוני
- 9 - נגד

הצעת ח"כ גרשוני - לא נחקבלה

היו"ר י. קרגמן:

אין ספק שהוויכוח היה סוער מאד. היו נוכחים גם אנשי מועצת המנהלים וההנהלה. על כל פנים, אני רוצה לומר שלא היו פה כל פגיעות אישיות שפגעו במישהו ובמשהו לא בסדר. (י. בדר: כן משתמע)

(שר השיכון א. עומר ועוזריו עוזבים את הישיבה)

ב. אגרות רשות השידור לשנת 1974 - (מכתב יו"ר הוועד המנהל מיום 27.2.75):

היו"ר י. קרגמן:

ח"כ בדר עורר אתמול שאלה משפטיות: האם אגרת רדיו שעליה הוחלט בוועדת הכספים לפני 1.4.74 היא חוקית או לא? היועץ המשפטי קובע שזה לא נתקבל באופן חוקי משום שיו"ר מועצת המנהלים של רשות השידור פרסם ברשומות לפני שהוועד החליט. לכן הציע היועץ המשפטי לחזור על כל השלבים שהיו ב-1974, כך שהוועד המנהל והממשלה צריכים להחליט על כך מחדש, ואכן הם החליטו מחדש. אולם גם על ועדת הכספים להחליט על כך מחדש.

ח"כ בדר העיר ושאל: האם קנסות שחלים על אלה שלא גבו מהם את האגרה חלה רטרואקטיביות זו? ח"כ בדר מוסיף ואומר כי זה פוגע באזרח מבחינת הקנסות.

היועץ המשפטי קבע בעניין זה, שזה חל גם על אלה ששלמו קנס למרות שהחלטה לא היתה חוקית, ושרק עכשיו היא תהיה חוקית.

פניתי ליועץ המשפטי - מר שמגר - ואמרתי כי מכיון שהעניין "בוער", שכן זה כבר פורסם בעתון, לכן אני מבקשו לבוא היום לוועדה, והוא שלח את המשנה ליועץ המשפטי - ד"ר קטרוץ - כך שאני מציע שאנחנו נשמע אותו.

ג. קיטרון:

הבעיה של רטרואקטיביות של תקנות בדבר אגרות רדיו וטלביזיה הובאה לפני משרד המשפטים לפני חצי שנה בערך. כבר אז זה הובא בפני שר המשפטים. כל הוא רגיש בחקיקה רטרואקטיבית, והוא הסכים ליועץ המשפטי - שהוועדה התכוונה לאשר את זה מבלי לדעת מה לאשר, כי יש מקום לחקיקה רטרואקטיבית.

בכל הדיונים במשרד המשפטים - והם היו מרובים - לא היינו ערים לענין של הקנסות. פירושו של דבר, אף אחד במשרד המשפטים לא ידע שנוסף לאגרה נגבו גם קנסות. כאשר השאלה הזו התעוררה אתמול, התקשרתי עם היועץ המשפטי לממשלה, ומה שאומר כעת זה על דעתו, היינו:

שאזרח ישלם קנס כאילו הוא עברייך על הוראה שאיננה כדין. אם ועדת הכספים סבורה שמן הדין שקנסות ישלמו. הרי שיש ללכת בחקיקה ראשית, היינו - חוק בשלוש קריאות;

(ב) אפשרות שניה היא, להחזיר את כל הקנסות שנגבו על אגרה שלא שולמה בזמן. ואני מציע להחזיר.

היו"ר י. קרגמן:
על עצם האגרה לא מדובר כאן. אני מציע להחזיר את הקנסות.

ח. קורפו:
אם את הקנסות איננו גובים, אז בשביל מה לאשר רטרואקטיבית?

היו"ר י. קרגמן:
אם לא, הרי פירוש הדבר יהיה שיש להחזיר את האגרה. מדובר על 1.4.74.
ב-1975 אין אגרה.

ח. קורפו:
אם אנחנו יכולים לתת חוקף לאגרה שנגבחה ב-1.4.74, מבלי לתת לה רטרואקטיביות, זה לא יתכן, משום שזה חל השנה.

י. ש. פלומין:
ננקטו הליכים, פרט לקנסות. במידה שננקטו הליכים נוספים, כגון: הסרת עיקול ועוד - הרי שאני חושב כי עלינו להיות עקביים עד הסוף. שזה יחול לגבי כל סעיפי העונשין בגין אותה אגרה. כי יש בזה גם עיקולים, ויש הוצאות בהסרת עיקולים.

י. בדר:
אם אנחנו היום מטילים אגרה חדשה, שלא היתה קיימת לפני כן, ואומרים רטרואקטיבית - אני הייתי מתנגד לזה ולא מסיבות של קנסות. האגרה קיימת זה שנים. ובסופו של דבר החקלה היתה טכנית. כך שמבחינת עונשין וקנסות הדבר הוא רגיש מאד, שאפילו אם החוק איננו תופש מבחינה טכנית - אסור לנקוט בעונשים.

לגבי פעולות אדמיניסטרטיביות לגביית האגרה, שאמנם אז לא היו חוקיות, אך עשייתן לחוקיות בדעבד היא הרבה פחות רגישה. עכשיו רוצים להטיל אגרה חדשה לגמרי, שלא היתה קיימת, כך שמבחינה ציבורית הייתי אומר כי גם זה אסור. אבל לאיש לא היה ספק שצריך לשלם אגרה.

מ. שחל:

אני מקבל את זה שקנסות צריך להוריד.
אבל אני בדעה שמי שהיה בסדר ושילם, אז
שילם. ומי שלא שילם, אז הייתה טעות לגביו.

אני רוצה להציע, להביע מורת רוח

בענין זה.

ה"ר י. קרגמן:

ענין הקנסות ששולמו, יוחזרו.

ה ו ח ל ט

- (1) לאשר הודעה בדבר הטלת אגרות בעד החזקת
מקלטי רדיו וטלביזיה והצעה בדבר הטלת
אגרה על החזקת מקלטי רדיו ברכב מנועי,
כמפורט במכתב יו"ר הוועד המנהל מ-27.2.75;
(2) הקנסות שהוטלו על אי תשלום אגרה 1974
שלא נקבעה כדין, יחזרו.

ג. העלאה תעריפים בשירותי הטלפון והדואר - מכתב שר
התקשורת מיום ט"ז באדר תשל"ה - 27.2.75 :

(ש. סרוקר, מועלם, א. גפני נכנסים לישיבה)

ה"ר י. קרגמן:

אני מברך את אנשי הדואר.

ההצעה הובאה בפנינו. אנחנו נשמע את
הסבר, ואחר כך נתחיל בדיון לא בישיבה זו, אלא בישיבה הבאה.

ש. סרוקר:

כבוד היושב ראש, חברי הוועדה.
מונחת לפניכם הצעה שמוגשת לכם
ע"י שר התקשורת להעלות תעריפים של הדואר והטלפון. הסיבות וההסברים
הם כדלקמן:

בשנה האחרונה חלה במערכת ההוצאות
העלאה של 60% בשכר, וביתר ההוצאות במרכיבים של חומר וציוד, וכתוצאה
מהפיחות - 40% בערך.

ההעלאה הייתה בפברואר-מרץ, ומאז
עד ההעלאה הזו, במוצע זה 50%. בעקבות זה כמובן יורע המצב הכספי
של שירותי הטלפון והדואר, בשעה ששירותי הדואר ייכנסו לגרעון שוטף,
וזה בלי ציוד והון, לא רבית ופחת ולא שום דבר, כך שהגרעון יסתכם
ב-70 מיליון ל"י.

בשירותי הטלפון - רמת הרווחיות
והתשואה להון, אנחנו לא מגיעים להון, ואז כמובן היא תרד בצורה דרסטית.

הכוונה שלנו בהצעה כאן היא, לקבל
תוספת בהכנסה של 235 מיליון ל"י בערך בשירותי טלפון. הכוונה לטלקסים
וכל מערכת הקומוניקציה שבהכנסה היא בערך 1200 מיליון - זאת אומרת,
תוספת של 19.5% בהכנסות ובשירותי הדואר.

ש. סרוקר:

הבאנו כאן שתי הצעות, המראות שאילו היינו צריכים להעלות כפי שצריך, אז מכתב היה צריך לעלות מ-25 אג' ל-45 אג', ואילו אנחנו מציעים כאן העלאה מ-25 אג' ל-35 אג', וזה יסתכם ב-34 מיליון ל"י, וכן ב-285 מיליון ל"י.

הצורך בהעלאת התעריפים בא למנוע הגדלת הפסדי משרד התקשורת. א"י העלאת התעריפים המוצעת תביא לגרעון של כ-67 מיליון ל"י במחירי 1974. בהתאם להצעה של העלאת התעריפים הנדונה עדיין ישאר גרעון של 33 מיליון ל"י.

בשנה שעברה המשרד היה צריך לעשות כל מאמץ כדי להתייעל ולהוריד הוצאותיו, כך שהיעילות תהיה באופן פנימי. בשנה האחרונה הגורם הזה נתן לנו בין 8% ל-10% יעול המערכת. עם ההכנסות שבאופן טבעי מקבלים כתוצאה מהגידול, אז תהיה הכנסה שתאפשר לנו לדבר על תשואה של 12% ב-1975, שמתבטאת ב-3.350 מיליארד ל"י.

שני ההשקעה ההיסטורית בשירותי התקשורת מסתכמים ב-3.350 מיליארד ל"י. זו השקעה גדולה יותר מההשקעה בתחנת החשמל, מבחינת סדר הגודל בו אנחנו מדברים.

ועוד: אם אנחנו חושבים את הערך של ההשקעה בכל דרך שתרגו לחשוב - אם נכניס את השיקול הכלכלי, מחיר התחלופה של ההון, של ערך הנכסים - הרי זה בהשקעה לפחות 7 מיליארד ל"י. מכל מקום, התשואה להון שלנו תהיה של 6%. אני מניח שהעלות תהיה יותר גדולה.

אנחנו פיתחנו בשנים האחרונות מערכת סלקומוניקציה של בין 10% ל-12%, ע"י תוספת של 50 אלף קו מדי שנה, בשעה שתוספת כוח אדם נע בין 3% ל-4%. אי אפשר לומר שכל 12% שונה ל-3%-4%, אלא אנחנו יכולים לראות בזה פרמיות אם כי עדיין יש עשירה רבה, אשר בכדי לשפר אותה אנחנו מעלים את התפוקה בסביבות 8%-10% לשנה כאשר אנחנו מוסיפים באופן מעשי מחצית בכוח אדם, אם זה מודד יחיד, ואסור לשכוח שהמודד שלנו הוא סלקומוניקציה.

בשירותי דואר יש דבר מקביל - אנחנו נעלה ב-6%-8% במספר החבילות ועסקות, כאשר נעלה בכוח אדם רק ב-3%. זה מבחינה פיסיית ולא כספית.

בעקבות המדיניות החדשה של הממשלה אנחנו מתכוונים לנסות להמשיך בפיתוח המערכת בערכים כספיים. בשנה הבאה יהיו 600 מיליון במערך האזרחי, ו-200 מיליון במערך הצבאי. מאז מלחמת יום כיפור ועד היום בצענו עבודות צבאיות בסכומים של 300 - 350 מיליון ל"י.

בשנה האחרונה היה לנו מצב כזה, שמתוך 7000-8000 איש בשירותי הנדסה, היו לנו 700 איש כאשר שעור ההעדרות הגיע ל-21%-23%. הכוונה למלואים, חופשות ועוד. וכ-800 איש בממוצע יומי בעבודות צה"ל. עלי לציין, שכאשר נכנסים לכוננות במערכת הצבאית, אז אנחנו כמעט שוכחים את הטיפול באזרחים.

בעקבות המומנטום, ולא בעקבות הקיצוצים שהיו של 150 מיליון ל"י - באותו ערך אנחנו רוצים לקצץ בשנה הבאה ב-25% בהיקף העבודות, שזה גם כן 150 מיליון ל"י.

אנחנו תכננו תכנון רב-שנתי. המצב כיום הוא שיש לנו בסביבות 160 אלף מבקשי טלפון, ולדאבוננו לא יכולנו לעבוד בזה בגלל היקף העבודות שלנו. קשה לעמוד במצב כזה. כאשר פונים הרבה מאד, אז נתקלים בצמצום מרכזיות. יחד עם זה, אני לא מזלזל במאמצים שעושה האוצר. על כל פנים, צריך לדעת שישנם 160 אלף מתכנתים בתור לטלפון.

הזמן הממוצע להתקנת טלפון - וזה בלי אזורי מצוקה - הוא בין 3 ל-4 שנים. זו עובדה.

המערכת התייקרה בשנה האחרונה, ואנחנו נמצאים בסדר גודל של בערך 14-15 אלף ל"י ממוצע השקעה להחזקת טלפון, וזה במוצע רב שנתי. צריך לזכור עוד שההתייקרות הזו בטלפונים חלה גם בעולם. בארצות-הברית יש 100 מיליון טלפונים, והחזקת טלפון אחד עולה במוצע 1000 דולר. היום זה 3000 דולר במקום 1400 דולר במוצע לקו.

על הצדדים שלנו אנחנו חייבים לשלם היום גם מכס ובול בטחון ועוד, וזה כ-45%. אסור לעשות את ההשוואה, כי אתה מדבר בכמויות יותר גדולות באזורי פיתוח, לכן צריך להבין שהמוצע אצלנו עולה יותר. מערכת של 10 אלפים, הממוצע שלו הוא יותר גדול מאשר 200, כי אנחנו מחלקים לאזורי מצוקה.

כתוצאה מעליה גדולה, כתוצאה מביקוש גדול, הגענו למסקנה שצריך להעלות מ-900 ל"י ל-1200 דמי החקנה.

ברצוני לציין, שכל מי שהמשרד שלה לו הודעת טלפון, גם אם טרם שילם, ייהנה מהתעריף הישן. אין כאן שום בעיה. לא היה מקרה חריג יותר ממה שאמרתי. אם לא, אז זה יתוקן. יכול להיות מקרה שהשחבש. אני רוצה לקבוע, אין שום תעריף או דבר שהמשרד עושה. לא בידי, ולא בידי אף אחד מהמנהלים לעשות משהו אחר. עליכן הקלות בחשובה לאנשים. אנחנו משרד שאם פונים אלינו, יודעים שאני לא יכול לעשות ולא כלום. יש לנו חוקים מוגדרים ביותר מבחינת העניין. מכל מקום, אם יש מקרה - ואני מצטער שזה קורה - יכול להיות שהיתה טעות אדמיניסטרטיבית, אבל בודאי שהוא לא ישלם.

באשר להעלאת תעריפים: ברצוני להזכיר לחברי הוועדה כי לפני 3 חדשים העלינו את התעריפים הבינלאומיים, והעניין הזה של האסימון אין בכוונתנו להעלות את מחירו.

אנחנו מציעים, לפי מיבנה התעריף, להעלות גם את דמי החזקה הקבועים וגם את דמי השיחה. מוצע להעלות את תעריף דמי השמוש לחודש בשלושת הערים הגדולות מ-25 ל"י ל-36 ל"י; ולמינויים מחוץ לערים מוצע להעלות מ-18 ל-26 ל"י.

כמו כן מוצע להעלות את דמי השיחה המקומית מ-26 אג' ל-32 אג'. התעריף הבינלאומי יישאר בכסף. השיחה לארצות-הברית תעריפה לא ישתנה, משום שאנחנו לא יכולים להעלות את התעריפים הבינלאומיים באופן חד-צדדי. ללא התאמה בצד השני איננו יכולים. אבל הפעילה תשתנה. עדיין ישארו מדינות שבהן מחירי השירותים יהיו גבוהים יותר מאשר מחירי השירותים שלנו. הכוונה למדינות כמו: גרמניה, נורבגיה, צרפת, אוסטרליה, אוסטרליה, ארצות-הברית. 500 פעימות הם יותר גדולים מהשיחות שלנו. למעשה, זוהי המערכת שקיימת בקומוניקציה.

באשר לתעריפי הדואר: במכתב תהיה העלאת מ-25 אג' ל-35 אג' - זה בערך 10% מההיקף. במשרד התקשורת היינו מעוניינים שזה לא יפסיד. אנחנו מתפשים אתגרים לעובדים, שיהיה משהו להתמודד אתו.

גלויה - מ-20 אג' ל-30 אג'; דואר רשום - מ-1.20 ל"י ל-1.50 ל"י; דואר אקספרס - מ-3 ל"י ל-4 ל"י;

חבילות רגילות עד 3 ק"ג - מ-4 ל"י ל-6 ל"י; מ-3 עד 5 ק"ג - מ-6 ל"י ל-9 ל"י; מ-5 עד 10 ק"ג - מ-8 ל"י ל-12 ל"י; מ-10 עד 15 ק"ג - מ-10 ל"י ל-15 ל"י.

משלוח ספרים עד חצי קילו - מוצע להעלות מ-60 אג' ל-90 אג'; מחצי קילו עד 1 ק"ג - מ-1 ל"י ל-1.50 ל"י; מ-1 ק"ג עד 2 ק"ג ומ-2 ק"ג עד 3 ק"ג - מ-3 ל"י ל-4 ל"י.

סך הכל תוספת הכנסה של משרד התקשורת לאחר ההעלאת הוא 34,631 מיליון ל"י.

ש. סורוקר:

אנחנו מחזירים לאוצר, לפני ההעלאה, את חשבון המזומנים. אנחנו משלמים קרן פנסיה שבאוצר. לפי חשבון ההיוון זה 18%, וזה מסתכם ב-94 מיליון ל"י. אנחנו משלמים גם מחיר הסטור של 100 מיליון ל"י עבור מנופול. אנחנו משלמים תמלוגים מדי שנה. מס הכנסה - זה פחות או יותר שווה מבחינת החשבון.

2 מיליארד ל"י - ביתר דיוק זה 1.9 מיליארד ל"י, אנחנו מוציאים 1.1 מיליארד ל"י

לסיכום ברצוני לומר ולבקש שני דברים: יש לנו בעיה, שלא כתובה כאן, ואני רוצה להציע אותה כאן - במשך כל השנים נתנו זחיפה לפיתוח הטלקס, גם מדינית וגם הסברתית. היום יושבים יצואנים ומחילגים ישירות למכירות שלהם. כך שאנחנו מכרנו מכשירים כאלה למפעלים כרכוש הדואר, וזה עולה 35 אלף ל"י. כך שאם אנחנו עתידים למכור 100 מכשירים, הרי שזה יסתכם ב-35 מיליון ל"י. סכום זה אינן לנו בתקציב הפיתוח.

היום אנחנו לא מוכרים יותר מרכזיות של משרד אלא רק של תעשייה. יש לנו בעיה קשה עם העובדים. המצב כיום הוא, שאין אינטרס לקנות את הטלקס אלא במשרד התקשורת, וזה נותן סובסידיה על ההון. וזה יורד לו ממס הכנסה. אי אפשר להתפתח כתשואה של הון, כי זה מסובסד אצלנו.

אני רוצה טלקסים בהחזקת המשרד מתוך מגמה לחייב אותו ב-3.5 מיליון ל"י.

היו"ר י. קרגמן: אני מבקש אינפורמציה לגבי בעיית האסימונים.

ש. סורוקר: שני דברים עשינו: הכנסנו מכשירים שבהם אפשר לחייג בחצי לירה. מכשירים אלה עובדים יפה. אנחנו מחזיקים אותם רק משום שיש לנו ניידות, כי הוונדליזם עדיין ממשיך. אנחנו מחפשים פתרונות. בקשתי מהמונה על התקציבים, יחד עם המשטרה, לתאם תצ"גים, שע"י לחיצה אפשר לחייב למשטרה. קורה שמישהו גר בשכונה מסוימת, ורואה מה שרואה אז שהוא יזכר להזעיר את המשטרה. התקנו 20 מכשירים כאלה, ויהיו עוד 100 מכשירים שבהם אפשר יהיה לחייג במטבע של חצי לירה. חצי מיליון אסימונים הגיעו השבוע. אומרים לי שכל תייר לוקח שני אסימונים כ"סובניר".

היו"ר י. קרגמן: אתם מעלים דמי החזקה. מי שמדבר מעט ומי שמדבר הרבה, זה היינו הר. לוקחים מאדם שלא מדבר הרבה, כך שכל שיחה עולה 26 אגורות. (ש. סורוקר: על שירותי טלפון יש 20% בול בטחון). האם לא כדאי ללכת בדרך כזו שאותו סכום שאתם מציעים להעלות בהחזקה ילך לשיחה?

כפי שהציע לנו פה מר פלוג, והוא צודק בזה - מוטב לשלם עוד אגורה לעומת ההעלאה באחזקה, ב"שנים כאלה שאינם יכולים לשלם.

י. בן-מאיר: אני רוצה מאד מאד לחזק את ח"כ קרגמן בעניין זה.

בעמוד 3 כתוב - שעור העליב באחוזים של דמי התקנה הוא 33%; דמי שימוש - 44%; קו מרכזי משותף לשני מנוזים או יותר - 48%; קו מרכזי משותף לשני מנוזים או יותר - פרט לשלוש הערים הגדולות - 50%; שיחת טלפון - 23%.

י. בן-מאיר:

הרי העלאה באגורה אחת מכניסה 20 מיליון ל"י כמעט. זה בלבד שווה את כל שאר ההעלאות, וקודם כל מבחינה כלכלית.
 (ב) מבחינת הצדק - יש אדם שמחזיק טלפון. והוא אדם מבוגר, זקן, פעם הוא מטלפן לילד שלו, או לאם - מדוע הוא צריך לשלם כל כך הרבה? כלומר, זה שמדבר הרבה טחות לוקחים ממנו יותר. אני מציע להעלות שיחה טלפונים ל-34 אגורות. ואז לאזן בדברים אחרים.

ועוד: כאשר אני משוחח 0.6 פעימות בשלוש דקות, אז אני מגיע הרבה יותר מאשר כפול 6 ל"י. מדוע זה לא צריך להיות שווה לארצות הברית, ומדוע שזה לא ישתווה לדולרים?

י.ש. פלומין:
 אני עושה נסיון לסכם את הכנסות המדינה מהנושא הזה של שירותי משרד התקשורת, ומגיע לסכומים הבאים: בול בטחון - 300 מיליון ל"י; חמלוגים - 258 מיליון ל"י; רבית - 203 מיליון ל"י; חמלוגי שירות תעמולתי - 214; פנסיה - 94. בסך הכל - 1.080 מיליארד ל"י. זה מה שמשרד התקשורת מזרים.

אני מרשה לעצמי להניח שאני יודע מה זה בול בטחון. אני עושה חשבון כולל לגבי מהו ההחזר במישרין שהוא 780 מיליון, ובעקיפין - בול בטחון - זה עוד 300 מיליון ל"י.

אזרח שמשלם חשבון טלפון, לא איכפת לו אם ישלם 36 אגורות. חשבון תשואה - הלואי והייתי בעל הבית של העסק הזה. אני לוקח את המאזן שמסתכם באותו סכום של 900 מיליון ל"י כהשקעה של ערכים היסטוריים, וזה לא אומר עדיין שהכל מושקע. ההון העצמי גדל ב-200 מיליון ל"י בין מרץ 1973 לבין מרץ 1974. אני מניח שיש גידול נוסף בין מרץ 1974 למרץ 1975. סכום יחסי כהשקעות איננו גדול.

הייתי רוצה לדעת, אם היקף העסקי הוא כזה, מדוע אינכם שוקלים להפוך את כל השירותים של הטלקומוניקציה לחברה ציבורית, חברה בינלאומית, כמו חברת החשמל? שהשירות לציבור לא יינזק.

אני חושב שבהערכה של 6 מיליארד ל"י בלי בול בטחון, 10% השקעה על הון צמוד, ערך הנכס עולה גם כן. ההשקעה לא רעה.

ועוד: כאשר דברת על 350 מיליון ל"י על בול בטחון, האם כללת גם את 1975?

י.ש. סורוקר:
 אנחנו מכניסים ומוציאים % תקציב הבטחון - אחרי שמתאשר - יש לו עבודות וקשר שאנחנו עושים. חלק של הקשר מקבל אישור, והוא מעביר לנו הודעות. מגיע אלינו ואז ניחנח לנו הוראה. ביצוע פלוס הוראה תקציבית, מגישים בסוף חשבון. מכל מקום, זהו הסכום שמצטבר במשך השנה, והוא מסתכם ב-200 מיליון ל"י בערך. החשב מעביר לנו את הכסף, ואנחנו מעבירים לחשבון.

י.ש. פלומין:
 בעניין התעריפים: לדעתי, העלאת התשלום הקבוע איננה מעודדת חסכון. אם אתה מעלה את התשלום הקבוע, והאיש יורד בשיחה לשבוע - זה עדיין מעלה לו את התעריף. אני חושב שאנחנו עושים פעולה הפוכה. אני חושב שבנושא זה אנחנו צריכים לתמוך כן, שצריך לתת תמריץ לחסכון, וקנס לבזבז. בהחזקה, לדעתי, אי אפשר לייצל. ברשותך.

א. רונן:

בענין התשואה של 12% - איפה נכנסת התשואה לפי ערכים היסטוריים?

האם חשבתם שאם מעלים את דמי ההתקנה, כאשר ישנם 180 אלף ממתינים בתור לטלפון - האם חשבתם שמישהו יפקיד כסף עד התקנת הטלפון תוך שנה, ואז אתה סופג סכום מסוים בלי להתחייב?

מכיון שאני נוטה לזה שצריך לייקר את השיחות הטלפוניות, וכאן אתה מסביר שעומס הקווים גורם להרבה טעויות - הרי שלא רק מבחינה ציבורית זה חשוב, אלא מבחינת הקטנת העומס ההעלאה הזו כדאית.

היה לנו נסיון עם אגירת אסימונים.

אני חושב, שברגע שאתם מרגישים שבשוק נוטים לאגור שוב אסימונים - אני מבקש להביא לוועדת הכספים להעלאה. אני חושב כי ברגע שזה מחחיל, אז זה הופך להיות כדור שלג שאין לעצור אותו.

ש. לורנץ:

במכתב שר התקשורת כתוב בין היתר כי "מטרת ההצעה הנדונה להדביק לפחות חלק מהתיקרויות" - איזה חלק? אני מבין שאתם מעלים ב-20%, והתיקרויות הן של 50%. זאת אומרת שאתם מחייחים ל-40% של התיקרויות.

ועוד: אם אתה אומר שלמרות שיש התיקרויות וכו', העסק הזה יכניס 12% על ההשקעה ההיסטורית, או 16% על השקעה ריאלית - לדעתי, זו הכנסה טובה מאד, כי הנכסים עולים משנה לשנה. העלאות במחירים זה לא דבר אידיאלי, כי זה גורם אי שקט במשק. וזה גם כדור שלג וכו'. האם אי אפשר להסתפק בהעלאה של 4% במקום 6% במחיר הריאלי?

אם אמרת שזה בערך 10 מיליון, אז 2% זה 200 מיליון ל"י. ב-4% - במקום 6% - אז יש לך 200-270 מיליון ל"י. סתפקו ברווח יותר קטן.

זאת ועוד: ההשקעות בהתקנת טלפון אצלנו הן גדולות, מעל ומעבר לקיים בחו"ל. הזכרת שבארצות הברית דמי התקנה זה 10 דולר. בבלגיה, לפני כמה שנים, עלה 2 דולר, וזה למרות ההוצאות של ההתקנה שם שהם שווים בערך עם ההשקעה כאן. פירוש הדבר שהם מוציאים את דמי ההשקעה בדרכים אחרות.

אני שואל: האם הדרך הזו לא יותר מוצדקת? כלומר, שדמי ההתקנה יהיו יותר זולים, והשירותים במשך הזמן ישלמו את דמי ההתקנה. ראשית כל, זה יותר קל לאזרח. הוא ירגיש את זה פחות. שנית, אנחנו צריכים להיות מעוניינים שיהיו עד כמה שיותר טלפונים, וזה מבחינה בטחונת, חברותית ועוד. אנחנו נתקשר יותר ליהודים אלה.

מ. ארנס:

המבחן החשוב ביותר במשרד זה הוא היעילות. לכן אני מבקש, כפי שבקשת לפני שנה, שלקראת הדיון יביאו לנו מספרים השוואתיים לעלות, וכן מבחינה ריאלית אצלנו, כדי לראות היכן אנחנו עומדים.

היו"ר י. קרגמן:

אנחנו נמשיך בדיון זה בישיבה נוספת.

תודה רבה. הישיבה נעולה.